

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економічної кібернетики та інформаційних технологій

Допущено до захисту
Завідувач кафедри:

Якуб Є. С. _____

«_____» _____ 2017 р.

ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності «Економічна кібернетика»

за темою:

«Моделювання процесу корпоративного управління в компанії засобами
імітаційного моделювання»

Виконавець

студент обліково-економічного факультету

Мороз Максим Дмитрович

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник

канд. екон. наук, доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Клепікова Оксана Ананіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Одеса 2017

АНОТАЦІЯ

випускної роботи на здобуття освітнього ступеня бакалавра

Мороза Максима Дмитровича

Моделювання процесу корпоративного управління в компанії засобами імітаційного моделювання

Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2017 рік

Випускна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг дипломної роботи складає 80 сторінок, містить 27 рисунків та 17 таблиць, список використаної літератури включає 39 джерел.

У роботі розглядаються сучасні підходи та моделі корпоративного управління, як в Україні, так і в світі. Проведено огляд інформаційних технологій в управлінні підприємством та описано адаптовану імітаційну модель для моделювання процесів корпоративного управління. Проведено імітаційні експерименти та надано оцінку процесам управління персоналом, роботи з клієнтами, виробничим процесам та операційної діяльності корпорації.

Ключові слова: корпоративне управління, операційна та фінансова діяльність, корпоративне навчання персоналу, імітаційне моделювання, прогнозування.

ANNOTATION

of final work on scientific education bachelor`s degree

Moroz Maxym

Corporate governance process modeling in the company by tools of simulation modeling.

Odessa National Economic University

Odessa, 2017

The final work consists of an introduction, three sections, conclusions, list of sources used. The total volume of the work includes 80 pages, contains 27 pictures and 17 tables, the list of used literature includes 39 sources.

The paper considers modern approaches and models of corporate governance in Ukraine and in the world. An overview of information technologies in enterprise management was conducted and an adapted simulation model for the modeling of corporate governance processes was described. The simulation experiments were performed and evaluation of personnel management processes, work with clients, production processes and operational activities of the corporation was carried out.

Key words: corporate management, operational and financial activity, corporate training of personnel, simulation modeling, forecasting.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ..	7
1.1. Сучасні підходи до визначення корпоративного управління	7
1.2. Світові моделі корпоративного управління	11
1.3. Основні засади корпоративного управління в Україні	22
РОЗДІЛ 2 ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ	31
2.1. Сучасний стан і місце інформаційних технологій в управлінні підприємством.....	31
2.2. Основні процеси корпоративного управління	36
2.3. Імітаційна модель корпоративного управління	39
РОЗДІЛ 3 МОДЕЛЮВАННЯ ПРОЦЕСУ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ В КОМПАНІЇ ЗАСОБАМИ ІМІТАЦІЙНОГО МОДЕЛЮВАННЯ	55
3.1. Аналіз та оцінка корпоративного управління персоналом	55
3.2. Моделювання процесу обслуговування клієнтів.....	58
3.3. Аналіз операційної та фінансової діяльності в корпорації	64
ВИСНОВКИ	74
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	77

ВСТУП

Проблема якості корпоративного управління є однією із найгостріших в теорії та практиці корпоративних фінансів. На ефективне корпоративне управління впливає багато чинників, головними з яких є представлення своєчасно акціонерам фактичних даних про роботу компанії, оцінку ризиків, які впливають на ведення бізнесу, забезпечення прозорості ведення бізнесу, форми ведення бізнесу та ін. Все це впливає на прийняття акціонерами ефективних рішень щодо діяльності корпорації і як наслідок підвищення прибутковості бізнесу.

Остання світова економічна криза надзвичайно чітко висвітлила недостатню ефективність механізмів захисту майнових та немайнових прав інвестора навіть в тих країнах, де модель корпоративного управління формувалася протягом століть. Відповідно, в Україні, де акціонерні товариства функціонують трохи більше 20-и років, численні прогалини в корпоративному праві на практиці часто призводять до абсолютно опортуністичної поведінки окремих акціонерів та менеджерів.

Успішність корпорації в значній мірі залежить від підходів управління корпорацією, які, на сьогодні, тісно пов'язані із застосуванням сучасних інформаційних технологій по управлінню бізнес-процесами, інформаційно-аналітичних додатків, систем прийняття рішень на основі моделей, до яких відноситься імітаційне моделювання.

Тому, застосування імітаційного моделювання для дослідження процесу корпоративного управління на підприємстві є актуальною задачею, оскільки дозволяє прогнозувати та планувати діяльність підприємства, відслідковувати проблемні місця, попереджувати негативні результати, розробляти альтернативні управлінські рішення та ін.

Мета дипломної роботи адаптувати імітаційну модель для управління процесами діяльності корпорації та на її основі провести аналіз та оцінку діяльності компанії з корпоративним управлінням.

Завдання випускної роботи:

- проведення огляду сучасного стану розвитку корпоративного управління в Україні і світі;
- проаналізувати процеси корпоративного управління на підприємстві;
- адаптувати імітаційну модель для управління грошовими потоками, процесом та якістю виконаних замовлень, організації корпоративного навчання, продуктивністю праці працівників, прогнозування отримання прибутку проектно-інвестиційного підприємства.
- надання пропозицій щодо підвищення продуктивності робочої сили, цінової політики щодо замовлень, підвищення прибутковості, мотивування працівників, планування подальшого розвитку підприємства.

Об'єктом дослідження виступають процеси корпоративного управління на проектно-інвестиційному підприємстві.

Предметом дослідження виступають імітаційні моделі у процесі аналізу діяльності проектно-інвестиційного підприємства.

Методологічною основою випускної роботи складають наукові статті та навчальні посібники з корпоративного управління вітчизняних та закордонних вчених, методичні вказівки до виконання практичних завдань з дисципліни «імітаційне моделювання». У роботі були використані наступні методи: системного аналізу, імітаційне моделювання, графічні методи аналізу, методи узагальнення та синтезу, статистичного аналізу.

Інформаційною основою дослідження виступають Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення рівня корпоративного управління в акціонерних товариствах», Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Принципів корпоративного управління», закон України «Про акціонерні товариства» та інші нормативно-правові документи, монографічна та наукова література, Інтернет-джерела.

ВИСНОВКИ

Проведено огляд сучасного стану розвитку корпоративного управління в Україні і світі. Корпоративне управління як категорія являє собою складну систему економічних відносин, що включає багато зовнішніх і внутрішніх елементів. Існують різноманітні визначення поняття «корпоративне управління». В більшості робіт це поняття розглядається як система взаємодій між учасниками корпоративних відносин, яка збалансовує їх інтереси та регулює діяльність, або як процес управління, спрямований на одержання прибутку, або як комбінація цих двох підходів.

Проаналізовано чотири моделі корпоративного управління: Англо-американська, Німецька, Японська та змішана. Кожна з них має свою давню історію формування, та особливості відповідно таких елементів як: ключові учасники акціонерного товариства або корпорації; розмір пакету акцій; кількість акціонерів, що беруть участь в управлінні; склад ради директорів; норми управління; механізм взаємодії між основними учасниками; корпоративні дії, що потребують схвалення акціонерів; вимоги до розкриття інформації.

Напрямами розвитку корпоративного управління в Україні є: удосконалення системи захисту прав та законних інтересів акціонерів та забезпечення рівних прав акціонерам; удосконалення механізму розкриття інформації та забезпечення прозорості діяльності акціонерних товариств; розмежування повноважень між органами управління товариства; прийняття до уваги законних інтересів.

Одним з головних завдань вітчизняних підприємств є формування ефективної системи управління на підприємстві. Для цього використовують такі види програмних продуктів: комп'ютерні інформаційні системи, програмні продукти класу СУБД, програмні продукти для бізнес-процесів (business process management - BPM), програмне забезпечення класу DocFlow (системи маршрутизації документів) і WorkFlow (системи управління потоками робіт), сучасні технології імітаційного моделювання.

В роботі проаналізовано процеси корпоративного управління на підприємстві. Для аналізу бізнес-процесів проектно-інвестиційного підприємства адаптовано комплекс імітаційних моделей (модельний комплекс) з використанням пакету імітаційного моделювання Ithink. За допомогою модельного комплексу можливо організувати та оцінити корпоративне навчання; організувати та оцінити роботу з клієнтами із різних регіонів; оцінити якість виконаних робіт та їх вплив на прихід клієнтів; проаналізувати потік робіт на підприємстві в залежності від кількості клієнтів; проаналізувати операційну та фінансову діяльність корпоративного підприємства.

В ході виконання роботи було адаптовано імітаційну модель для управління грошовими потоками, процесом та якістю виконаних замовлень, організації корпоративного навчання, продуктивністю праці працівників, прогнозування отримання прибутку проектно-інвестиційного підприємства.

У блоці «Працівники» моделюється рух працівників у компанії. В рамках блоку організовується процес корпоративного навчання: наймання працівників, визначається кількість часів відведених на лекції та на практичні заняття, відображається процес відбору новачків та переведення їх у професіонали.

У блоці «Клієнти» проводиться моделювання діяльності підприємства: додавання робіт, процес їх виконання, а також накопичення відповідно до процесу надходження та відходу клієнтів, які також представлені у цьому блоці. Імітуються процеси взаємодії компанії з клієнтами.

Процес надходження клієнтів тісно пов'язаний з блоком «Якість» в якому відображаються зміни у якості послуг, які пропонує компанія. Активність клієнтів, яка формує потік надходження клієнтів залежить саме від якості, яка визначається за рахунок фактичної якості та її змін у процесі діяльності підприємства

У блоці «Фінанси» реалізуються процеси, пов'язані з фінансовою та операційною діяльністю підприємства. У цьому блоці формуються основні показники фінансової діяльності і визначається економічна ефективність функціонування компанії.

Після проведення імітаційних експериментів були визначені такі результати роботи:

Проектно-інвестиційне підприємство є прибутковим. В середньому за кожний місяць прибуток підприємства складає 93 830,96 грн. Рентабельність в середньому складає 15 %.

Якість виконаних робіт знаходиться межах від 30 до 90 та в середньому складає 70%

Клієнтська база підприємства складається від 6 до 155. В середньому кожний місяць підприємство обслуговує 44 клієнти.

Потік виконаних робіт знаходиться в межах від 7 до 130 виконаних робіт за місяць. В середньому кожний місяць підприємство виконує 64 роботи.

Кількість працівників на підприємстві складає 34 новачків та 66 спеціалістів. У середньому за місяць звільняється 1 новачок та 6 спеціалістів.

Кількість коштів у фонді заробітної плати в середньому кожного місяця складає 216 579 грн.

В середньому кожного місяця підприємство виділяє 49 927 грн. на фінансово-інвестиційну діяльність. У різні місяці на фінансово-інвестиційну діяльність виділяється від 14 до 76 тис. грн. Середній дохід від фінансово-інвестиційної діяльності складає 628 грн. в місяць.

Після проведення імітаційних експериментів можна представити такі пропозиції для покращення роботи підприємства:

Для збільшення клієнтської бази підприємства на 20 % необхідно підвищити якість виконаних робіт від 5 до 10 відсотків.

Для збільшення прибутку підприємства на 10 % необхідно збільшити ціни на виконані роботи на 3-5 % та зменшити інші витрати на 4-6 %.

Для збільшення фонду заробітної плати на 10 % необхідно збільшити ціни на виконані роботи приблизно на 20 %.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кудінова М.М. Конспект лекцій навчальної дисципліни «Корпоративне управління» для спеціальності «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» / М.М. Кудінова. – Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2012. – 102 с.
2. Современный экономический словарь / Райзберг Б.А., Лозовский Л.Ш., Стародубцева Е.Б. — 2-е изд., испр. М.: ИНФРА-М, 1999. 479 с
3. Корпоративне управління для бакалаврів: конспект лекцій / укладач О. М. Соляник. – Суми: Сумський державний університет, 2011. – 142 с.
4. Закон України “Про акціонерні товариства” [Електронний ресурс] / Постанова Верховної Ради України N 514-VI від 17.09.2008. — Режим доступу до ресурсу: <http://zakon1.rada.go-ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=514-17>
5. Рішення про затвердження Принципів корпоративного управління. [Електронний ресурс] / Постанова Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку № 955 від 22.07.2014. — Режим доступу до ресурсу: <http://www.nssmc.gov.ua/law/18922>
6. G20/OECD Principles of Corporate Governance / OECD Report to G20 Finance Ministers and Central Bank Governors, 2015. – 61 с.
7. Brief «Corporate Governance» [Електронний ресурс] / World bank’s brief, February 24, 2016 — Режим доступу до ресурсу: <http://www.worldbank.org/en/topic/financialmarketintegrity/brief/corporate-governance>
8. Кочетыгова Ю. Термин "корпоративное управление" / Корпоративное управление в банках, Октябрь 2001 № 11
9. Европейское корпоративное право: свобода перемещения компаний в Европейском сообществе / Дубовицкая Е.А. – М.:Волтерс Клувер, 2004. – 224 с.
10. Корпоративный менеджмент. Справочник для профессионалов / Мазур І.І., Шапіро В.Д., Ольдерогге Н.Г. – М.: Высшая школа, 2003. – 1088 с.
11. Корпоративне управління: економіко-аналітичний аспект / Вакульчик О.М. – Дніпропетровськ: Пороги, 2003. – 257с.

12. Корпоративне управління: підручник / О. С. Поважний, Н. С. Орлова, А. О. Харламова . - К. : Кондор, 2013. - 244 с.
13. Грідчіна М. В. Корпоративні фінанси (зарубіжний досвід і вітчизняна практика): Навч. посіб. — 2-ге вид., стереотип. — К.: МАУП, 2002. — 232 с.
14. Євтушевський В. Корпоративне управління: Підручник. Затверджено МОН / Євтушевський В.А. — К., 2006. — 406 с.
15. Гаврилова А. Корпоративне управління як складова загальної теорії менеджменту [Електронний ресурс] / А. Гаврилова // Наука молода. – 2004. - №2. – Режим доступу: http://www.library.tane.edu.ua/images/nauk_vydannya/4uC51b.pdf
16. Горова К.О. Проблеми корпоративного управління в Україні / К. О. Горова, Г. М. Лангова // Фін.-кредит. діяльн.: пробл. теорії та практики. - 2011. - Вип. 2. - С. 186-190.
17. Клепікова О. А. Сучасний стан і роль інформаційних технологій в управлінні підприємством / О.А. Клепікова // Наук. вісник міжнар. гуманітарного університету. Економіка і менеджмент. – Одеса: МГУ, 2013. - № 5. – С. 74-77.
18. Різніченко Л. В. Досвід упровадження корпоративних інформаційних систем управління на вітчизняних підприємствах / Л. В. Різніченко, Н. В. Ткаченко // Економічні маркетингові дослідження виробничо-підприємницької діяльності : Вісник КДПУ імені Михайла Остроградського.– 2009. – Випуск 4 (57). – Частина 2. – С.184–189.
19. Гострик О.М. Моделювання і аналіз програмного забезпечення на ринку Форекс / Гострик О.М., Малишко В.С.// Інформаційні технології та моделювання в економіці[текст] : матеріали ІУ міжнародної науково-практичної конференції: тези доповіді. - Черкаси-Одеса: Брама-Україна, 2013. -С. 38-41
20. Серова Е. Современные методологические и инструментальные подходы моделирования бизнес-задач / Е. Серова // The paper is selected from XIVth International Conference «Knowledge-Dialogue-Solution» KDS 2008, Varna, Bulgaria, June-July 2008. – 470 с.
21. Форрестер Дж. Основы кибернетики предприятия / Дж. Форрестер; [пер. с англ. Д.М. Гвишиани]. – М. : Прогресс, 1971. – 765 с.

22. Клепікова О.А. Напрямки використання спеціалізованих мов програмування в економічних дослідженнях / О.А. Клепікова, Н.В. Яценко // Вісник соціально-економічних досліджень: Збірник наукових праць ОДЕУ. – Одеса, 2008. – № 31 – С. 139-147.

23. Івченко І. Ю. Особенности моделирования предприятия как сложной экономической системы [Електронний ресурс] / Івченко І.Ю., Ноздрачова М.А. // Економіка: реалії часу. Наук. журнал. – Одеса, 2013. – № 3 (8). – С. 187-193. – Режим доступу: <http://economics.opu.ua/files/archive/2013/n3.html>

24. Синицына Т.А. Моделирование деятельности IT предприятия средствами ITHINK / Т.А. Синицына, Д.А. Лепехин // II Міжнародна наук.-практ. Конф. молодих учених і студентів. «Молодь у світі сучасних технологій»: праці Всеукр. наук.-практ. конф. мол. учених і студ. (6–7 травня 2013 р.). – Херсон: ХНТУ, 2013. – С. 174–175.

25. Лычкина Н.Н. Имитационное моделирование экономических процессов / Н.Н. Лычкина. – М.: Академия АйТи, 2005. – 164 с.

26. Соколовська З.М. Комп'ютерне моделювання складних економічних систем : [монографія] / З.М. Соколовська, О.А. Клепікова. – Одеса : Астропринт, 2011. – 512 с.

27. Клепікова О.А. Моделювання діяльності аффілійейт маркетингу / О.А. Клепікова, Ю.С. Сільвестрова // Науковий вісник Одеського національного економічного університету. – Науки: економіка, політологія, історія. – 2016.– №7 (239). – С. 31-44.

28. Клепікова О.А. Оцінка ефективності сучасних корпоративних інформаційно-аналітичних систем у діяльності телекомукаційної компанії / О.А. Клепікова, Т.П. Васильєва // Науковий журнал «Причорноморські економічні студії». – 2016.– Випуск 8. – С. 226-229.

29. Клепікова О.А. Сучасні технології моделювання бізнес-процесів підприємства / О.А. Клепікова // Наукові праці Донецького національного технічного університету. Серія: економічна. – 2014. – № 4 – С. 257-263.

30. Соколовська З.М. Прикладні моделі системної динаміки : [монографія] / З.М. Соколовська, О.А. Клепікова. – Одеса : Астропринт, 2015. – 308 с.
31. Математичне та комп'ютерне моделювання економічних процесів: [монографія] / З. М. Соколовська, В. М. Андрієнко, І. Ю. Івченко [та ін.] ; за заг. ред. З.М. Соколовської. – Одеса: Астропринт, 2016. – 272 с. (Особистий внесок Розділ 7, 37 сторінок, 15%)
32. Євдокимов В. В. Корпоративні інформаційні системи: проблеми впровадження та аналіз ефективності //Наукові праці КНТУ. – 2009. – № 16. – С. 227-235.
33. Податковий кодекс України. – К. : ДП «ІВЦ ДПА України», 2010. – 336 с
34. Горова К. О. Оцінка ефективності корпоративного управління на підприємстві / К. О. Горова // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. - 2013. - № 2. - С. 37-41. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/piprp_2013_2_10
35. Філіпішин І. В. Управління персоналом промислових підприємств і комплексна оцінка його трудової діяльності / І. В. Філіпішин // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. - 2013. - № 2. - С. 41-47. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/piprp_2013_2_11
36. Офіційний сайт компанії iThink software и Stella software [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.iseesystems.com>.
37. Нейлор Т. Машинные имитационные эксперименты с моделями экономических систем / Т. Нейлор; [пер. с англ.]. – М. : Мир, 1975. – 502 с.
38. Клепікова О. А. Моделювання оперативної підтримки маркетингових рішень виробничого підприємства засобами AnyLogic / О. А. Клепікова // Вісник львівського університету. Серія: економічна. – 2013. – Вип. 50. – с. 146-152.
39. Бригхэм Ю. Анализ финансовой отчётности / Ю. Бригхэм, М. Эрхардт // Финансовый менеджмент = Financial management. Theory and Practice. — 10-е изд./Пер. с англ. под. ред. к.э.н. Е. А. Дорофеева. — СПб.: Питер, 2007. — С. 131. — 960 с.